

Planter

Faktaark med nemme metoder til at tjekke jordens sundhed

Planterne vokser ikke, som de skal, og der er mistanke om, at det er noget med jorden. Men hvad? Nu er der hjælp at hente i 8 faktaark med analyser, du nemt kan lave på din jord. Du guides gennem analyserne trin for trin frem til diagnosen. De enkelte analyser er suppleret med videoer.

Viden om Opdateret 14. december 2020

En sund jord er grundlaget for optimal plantevækst. Vokser afgrøderne dårligt i dele af marken, står der vand på jorden eller mangler mågerne, når du bearbejder jorden? Så kan det være tegn på, at der er noget galt, men det svære kan være at finde årsagen.

Nu er der udviklet en række nemme og hurtige metoder til at diagnosticere, hvad jorden fejler. De 8 analyser er illustreret med billeder og samlet i et hæfte. QR-koder giver adgang til korte instruktionsvideoer.

ER JORDEN VANDLIDENDE I DYBDEN?

Test: Jordprofil med hollænderbor

Brug denne test, hvis...
Du har mistanke om, at vandlidende forhold begrænser plantevækst og jordens sundhed.

Indikatorer på vandlidende forhold:

- Jorden er sent tøjlig om foråret
- Der er dybe hulspor
- Der er pletter med dårlig plantevækst
- Løkrudstrykket er højt
- Jordoverfladen er mørkfarvet.

Hvad kan testen fortælle dig?

- Om jorden generelt er vandlidende eller periodevis vandlidende
- I hvilken dybde jorden er vandlidende.

Medbring

- Hollænderbor
- Tommestok

Tidspunkt for test

Testen udføres, når jorden er fugtig, dvs. når jorden er ved markkapacitet. Foråret er et godt tidspunkt.

Hvor lang tid tager testen?

Beregn ca. 10 minutter pr. boring og 5 minutter til at kigge på den opborede jordprofil og tage billeder. Det anbefales, at du som minimum udfører to boringer på samme lokalitet for at bekræfte, at den første boring er repræsentativ.

Hollænderboret (Edelman bor) inkl. håndtag, forlænger, kobling til borestanger og en ekstra stærke borepib koster ca. 2.000 kr. Kan f.eks. købes hos Rosk.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Bor med til borespidsen er fyldt med jord (20 cm). Sæt de mindste spidser på, hvis jorden er støvet eller kompakt.

Læg tommestokken ved siden af hullet og læg jorden op i forlængelsen af hullet, så det passer med jorddybden. Tjek undervejs, om længden på det opborede profil passer med dybden på borehullet.

Du kan stoppe boringen ved en metens dybde. Hvis du vil dybere f.eks. 2 m under drænydelsen, sættes forlængerrør på.

Nu kan du tolke resultater. Se på jordens farver og mærk om jorden er våd. Tag gerne billeder af jordprofilen, som kan bruges til at sammenligne boringer. Detaljer omkring f.eks. farveforskelle kan fremstå tydeligere på billeder. Foretag boringer flere steder på marken.

Tolkning

Tegn på vandlidende forhold kan aflæses på jordens farver. Udsættes jorden gentagne gange for længere tids vandmætning vil jordens farve ændre karakter. Under iltfrie forhold udvaskes jern let fra jorden. Det er bl.a. jern, som er med til at give jorden brune, rødbrune og gulbrune farver. Derfor fremstår jorden grålig, når jernet forsvinder fra jorden. Hvor jorden er permanent vandmættet, er jorden helt grå evt. med et grønligt eller blåligt skær.

I tørre perioder kan der komme ilttilløb til jordens grupporer, hvorved jernet kan iltes. Under disse forhold vil der dannes rustede partier omkring jordens grupporer.

Generelt siges jorden at have en dårlig dræningsstilstand, hvis jorden er permanent vandmættet i de øverste 80-120 cm.

Hvis boringen tages om foråret, er det vigtigt at kombinere de visuelle tegn på vandmætning (jordens farver) med iagttagelserne om, hvordan jorden føles (tør eller våd). Især lerede højbundsjorde kan have et højt vandpejl om vinteren, der afdrænes og forsvinder om foråret og sommeren. Disse jorde kan have tegn på vandlidende forhold ved marmoreringer i røde og grålige farver jordprofilen, men hvis ikke de føles våde, er de ikke dårligt drænet.

Hår man forbedret markens dræningsforhold, kan der gå nogle år, før de visuelle tegn på vandmætning i jordprofilen er forsvundet. Andre væsentlige parametre at kigge efter i jordprofilen:

- Hvordan er tekturen i de forskellige jordlag?
- Er der vandstandsende lag f.eks. en pløjelag eller myremalm?

Jorden er ikke vandlidende. Kendetegn ved rødbrune, brune eller gulbrune nuancer.

Jorden er vandlidende. Kendetegn ved grålige nuancer evt. med et grønligt eller blåligt skær. En vandlidende jord er altid fugtig/våd.

Jorden er periodevis vandlidende. Kendetegn ved en farve mæssig marmorering i grå og rustede farver.

SEGES, Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. | Agro Food Park 15 | DK-8200 Aarhus N | seges.dk

1000101-01
promilleafgiftsfonden
for landbrug

Eksempel på faktaark: Med et hollænderbor kan du teste, om jorden er vandlidende i dybere jordlag. Jordens farver fortæller, om den er vandlidende hele året eller kun i perioder.

Med analyserne kan du bl.a. tjekke om,

- jorden er vandlidende i dybden
- der er rodstandsende lag
- jordstrukturen og indholdet af organisk stof i pløjelaget er ok
- regnormebestanden i jorden er god
- og meget mere.

Så giv jorden et sundhedstjek og se, hvordan den egner sig som vækstmedie.

Nedenfor finder du flere redskaber til at give jorden et sundhedstjek. Brug faktaark og videoer til at diagnosticere årsagen til problemet i marken og find løsninger samt få mere viden i vejledningerne.

Find faktaark og mere viden om jordbundsforhold

Faktaark: Tjek jordens sundhed

Se videoer om jord

Vejledning: Vurdering af jordens frugtbarhed

Skema til infiltrationstest

Emneord

Jord og -bearbejdning

Jordbund

Jordbundsegenskaber

Publiceret: 20. december 2018
Sidst bekræftet/revideret: 14. december 2020

Vil du vide mere?

Annette Vibeke Vestergaard

Landskonsulent, Jord og Dyrk.

SEGES

avv@seges.dk

+45 8740 5360

Stinna Susgaard Filso

Konsulent dræning og afvanding

SEGES

stfi@seges.dk

+45 8740 5417

Støttet af

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES Tlf. 87 40 50 00
Agro Food Park 15 Fax. 87 40 50 10
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

